

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра спорту і спортивних ігор

Дипломна робота (проєкт)
магістра

з теми: «ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ
ПЕДАГОГІЧНОГО ВПЛИВУ НА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У
ПРОЦЕСІ ЗАНЯТЬ ДЗЮДО»

Виконав: студент 2 курсу, групи FKS2-M23
спеціальності 017 Фізична культура і спорт
Леонтєв Вадим Анатолійович
Керівник: Гуска М. Б., кандидат наук з
фізичного виховання та спорту, доцент
Рецензент: Прозар М. В., кандидат наук з
фізичного виховання та спорту, доцент

Кам'янець-Подільський – 2024 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ СПОРТИВНОГО ТРЕНУВАННЯ	6
1.1 Взаємозв'язок сучасних педагогічних системи та інтерактивних технологій	6
1.2 Професійно-особистісний розвиток спортсменів, які спеціалізуються у видах боротьби	15
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	27
2.1 Методи дослідження	27
2.2 Організація дослідження	32
РОЗДІЛ 3 РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ВПЛИВУ НА ПРОФЕСІЙНО-ОСОБИСТИЙ РОЗВИТОК СПОРТСМЕНІВ, ЯКІ СПЕЦІАЛІЗУЮТЬСЯ В ДЗЮДО	34
3.1 Інтерактивні технології в спорті вищих досягнень	34
3.2 Корекція професійно-особистісного розвитку з використання інтерактивних методів педагогічного впливу (на прикладі дзюдо)	41
ВИСНОВКИ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	60

ВСТУП

Актуальність теми. Темпи третього тисячоліття несуть із собою напруженість та суттєві зміни у всіх сферах життя людини. В результаті цих змін особливу актуальність набуває проблема професійно-особистісного розвитку та саморозвитку фахівців [24; 33].

Професійно-особистісний розвиток та саморозвиток фахівців – це свідомий цілеспрямований процес підвищення рівня професійної компетентності та розвитку професійно значущих якостей відповідно до зовнішніх соціальних вимог, умов професійної діяльності та особистісної програми розвитку [3; 6].

Уряд України, Міністерство освіти і науки України, Міністерство молоді і спорту України приділяють особливу увагу інноваційним технологіям професійно-особистісного розвитку та саморозвитку фахівців і розглядають їх як важливий фактор подальшого розвитку масової фізичної культури та спорту в країні [22].

Разом з тим, аналіз стану проблеми професійно-особистісного розвитку різних категорій спортивних фахівців на основі передових інтерактивних технологій та методів педагогічного впливу свідчить про наявність низки протиріч, які не можуть бути вирішені в рамках існуючих форм організації освітнього процесу.

До основних з таких протиріч слід віднести протиріччя: між наявністю суттєвих досягнень у розробці сучасних інтерактивних технологій та методичною невпорядкованістю їх використання у системі професійно-особистісного розвитку та саморозвитку спеціалістів; між зростаючими вимогами до рівня професійної компетентності спортивних фахівців та відсутності належного інформаційно-технічного забезпечення їхньої діяльності; між необхідністю постійного застосування у системі професійно-

особистісного розвитку спортсменів сучасних інтерактивних технологій та обмеженістю доступу до них у реальних умовах практичної роботи [12; 16].

Все це повною мірою відноситься і до сфери професійно-особистісного розвитку та саморозвитку спортсменів – єдиноборців, що представлені в багатьох засобах масової інформації досить часто, як члени агресивної частини суспільства, що характеризується зниженими розумовими здібностями, аморальними установками і криміногенними нахилами. Звернення до єдиноборств пов'язане ще й з тим, що заняття цим видом спорту стали популярними і навіть масовими, а людина, яка володіє прийомами єдиноборств, є озброєною [3; 5; 6].

Об'єкт дослідження – є професійно-особистісний розвиток та саморозвиток спортсменів-єдиноборців.

Предмет дослідження – виступає педагогічна система професійно-особистісного розвитку спортсменів – єдиноборців із застосуванням інтерактивних методів педагогічного впливу.

Мета дослідження – полягає в обґрунтуванні та експериментальній перевірці ефективності педагогічної системи професійно-особистісного розвитку спортсменів-єдиноборців на основі застосування інтерактивних методів педагогічного впливу.

Завдання дослідження:

1. Розкрити сутність та характеристику сучасних інтерактивних технологій та методів педагогічного впливу.

2. Дослідити динаміку та взаємозв'язок основних показників професійно-особистісного розвитку спортсменів – єдиноборців та можливості їх корекції на основі використання інтерактивних методів педагогічного впливу (на прикладі дзюдо).

3. Розробити педагогічну систему професійно-особистісного розвитку спортсменів – єдиноборців на основі застосування інтерактивних методів педагогічного впливу та експериментально перевірити її ефективність.

Методи дослідження: узагальнення літературних джерел, їх теоретичний та ретроспективний аналіз; опитування (анкетування, розмова, інтерв'ю); експертна оцінка та самооцінка; вивчення показників мотивації піддослідних; вивчення показників пізнавальної сфери особистості; вивчення показників емоційної сфери; вивчення показників самосвідомості; вивчення вольової сфери особистості; дослідження комунікативних властивостей; вивчення моральних якостей; ставлення до навчальної та спортивної діяльності; вивчення професійного самовизначення; педагогічний експеримент; статистична обробка матеріалів дослідження.

Практичне значення одержаних результатів. Полягає в тому, що: обґрунтовано педагогічні можливості та умови прискорення професійно-особистісного розвитку та саморозвитку спортсменів на основі застосування передових інтерактивних технологій та методів педагогічного впливу.

Розроблено, експериментально перевірено та впроваджено в практику педагогічну систему, що забезпечує шляхом створення сприятливого інформаційно-телекомунікаційного середовища, ефективний професійно-особистісний розвиток спортсменів-єдиноборців.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дипломної роботи магістра обговорювались на звітній науковій конференції студентів, магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (м. Кам'янець-Подільський 09-10 квітня 2024 року).

Публікації. Результати дослідження за темою кваліфікаційної (дипломної) роботи магістра висвітлені в одній науковій статті.

Структура та обсяг дипломної роботи магістра. Роботу викладено на 66 сторінках, з яких 59 основного тексту, вона містить 6 таблиць та 1 рисунок. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, та списку 57 використаних літературних джерел.

ВИСНОВКИ

1. Сучасні інтерактивні технології та методи педагогічного впливу у спортивній діяльності – це способи пізнання, що здійснюються у різних формах спільної діяльності спортсменів: всі учасники навчально-тренувального процесу взаємодіють один з одним, обмінюються інформацією, спільно вирішують проблеми, моделюють ситуації, оцінюють дії партнерів та свою власну поведінку, поринають у реальну атмосферу спортивного співробітництва чи суперництва щодо вирішення проблем, які можуть виникати.

Використання інтерактивних технологій і методів у спортивній діяльності передбачає відмінну від звичної логіку навчально-тренувального процесу: не від теорії до практики, а від формування нового фізкультурно-спортивного досвіду до його теоретичного осмислення через власне його використання. Досвід та знання учасників спортивної діяльності є джерелом їх взаємонавчання та взаємозбагачення. Ділячись своїми знаннями та досвідом, спортсмени беруть на себе частину навчальних функцій викладача, тренера, що підвищує їхню мотивацію та сприяє більшій продуктивності навчально-тренувального процесу.

2. Дослідження динаміки та взаємозв'язків основних показників професійно-особистісного розвитку спортсменів-єдиноборців свідчить про можливість їхньої корекції на основі використання інтерактивних методів педагогічного впливу (на прикладі дзюдо).

Як свідчать отримані результати, навчально-спортивна діяльність з урахуванням використання інтерактивних методів педагогічного впливу загалом сприяє формуванню мотивації досягнення, цінностей, що з самоствердженням і самореалізацією. У процесі занять спортом спортсмени-єдиноборці простежують тенденцію до зростання мотивації досягнення успіху. Вони стають більш впевненими у собі, ставлять собі складні й

водночас реалістичну мету, орієнтовані на пошук ресурсів і конструктивних стратегій їх досягнення. Зростає зовнішня позитивна мотивація занять – досягнення успіху, підвищення свого соціального статусу, престижу, отримання винагород тощо.

3. Становлення системи внутрішніх мотивів та цінностей проявляється також у зростанні спрямованості особистості на діяльність – прагнення до успіху у спорті та навчанні, орієнтація на підвищення рівня майстерності, інтерес до процесу своєї праці.

Зміни відбуваються й у ієрархії ціннісних орієнтацій. Заняття спортом сприяють не лише підвищенню рівня спортивної майстерності, фізичного розвитку, витривалості, а й набуттю внутрішньої цілісності, розкнутості, сили та впевненості. У зв'язку з цим більш значущими для спортсменів стають цінності самоствердження та сили. Тобто, вони стають більш орієнтованими на розвиток своїх фізичних якостей, досягнення свободи та незалежності від інших людей або обставин, що пов'язано у їхній свідомості із набуттям поваги у соціальному середовищі, можливості стати лідерами.

4. До інтерактивних методів ефективного педагогічного професійно-особистісного розвитку спортсменів-єдиноборців можна віднести такі:

- груповий аналіз техніки та тактики виконання борцівських прийомів з використанням телекомунікаційних засобів;
- «мозкова атака»;
- метод «колового килиму»;
- тренінги, що імітують змагальні ситуації;
- колективні рішення спортивно-професійних завдань;
- заохочення до гнучкої зміни соціальних ролей залежно від ситуації змагання;
- занурення у реальну атмосферу спортивної співпраці або суперництва щодо вирішення виникаючих проблем;
- оцінка дій партнерів та своєї власної поведінки.

5. Результати теоретичного обґрунтування педагогічної системи професійно-особистісного розвитку спортсменів-єдиноборців з використанням інтерактивних методів педагогічного впливу свідчать, що вона є впорядкованою відповідно до кваліфікаційних вимог сукупністю мети, завдань, принципів, а також засобів, форм, методів і організаційно-педагогічних умов, що утворюють процес прискорення професійно-особистісного розвитку спортсменів-єдиноборців. У свою чергу перераховані компоненти наповнюють систему конкретним процесуальним змістом і зумовлюють її динамічну структуру, що включає технологічне наповнення освітнього процесу, професійно-особистісний потенціал учня, професіоналізм суб'єкта навчання, інформаційно-аналітичний зміст освітніх програм, матеріально-технічне забезпечення їх реалізації, технологічний зворотний зв'язок та корекція.

6. Об'єктивними показниками – експериментального впливу з'явилися також прогресивні зрушення в основних параметрах самооцінки піддослідних. Так, 46,4 % учасників експерименту високо оцінюють себе у знаннях основ дзюдо; 45,1 % – в оцінці результатів своєї спортивної діяльності; 45,3 % – у загальній спортивній культурі поведінки; 52,2 % – у готовності до професійного вдосконалення; 49,1 % – у прагненні до самоосвіти; 50,2 % – у професійній компетентності та ін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абдуллаєв А. К., Воронін Д. Є., Ребар І. В. Навчально-методичний посібник. Теорія і методика викладання вільної боротьби. Мелітополь, 2012. 356 с.
2. Алексєєв А. Ф., Юхно Ю. О., Серєда В. А., Перєта В. С., Рудєнко М. М. Дзюдо: Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності, спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю та спортивних клубів. ФДУ, 2019. 115 с.
3. Ананченко, К. В., Чуєв, А. Ю., Зантарає, Г. М. (2019). Дослідження методів регулювання позитивних емоцій в єдиноборствах. Єдиноборства, 3(13), 4-12.
4. Афанасьєв, С., Москаленко, Н., Долбишева, Н., Микитчик, О., Бакурідзе-Маніна, В. (2023). Оцінка властивостей нервової системи у юних спортсменів-єдиноборців. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Випуск 5. (164), С. 16-19.
5. Бейгул, І. (2014). Вплив спеціальної психологічної підготовки на здоров'я і розвиток особистості дзюдоїстів. Спортивний вісник Придніпров'я, 1, 118-122
6. Беліков С. О., Вострокнутов Л. Д. Психологічна і вольова підготовка боксерів юнацького віку. Науковий журнал, видання єдиноборства, № 3. Харків. 2017 р. С. 40-42.
7. Безверхня Г. В. Психологія фізичного виховання. Умань, 2013. 42 с.
8. Бойченко, Н. В., Чертов, І. І., Пирог, Ю. А., Алексєєв, А. Ф. Аналіз показників змагальної діяльності висококваліфікованих дзюдоїсток легких вагових категорій. Єдиноборства, 2020. С. 4-12.
9. Васильєва О. С. Фізичне і духовне вдосконалення людини за допомогою занять дзюдо. Культура здоров'я, фізичне виховання, реабілітація в

наш умови. Луганськ : Видавництво ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2011. С. 44-51.

10. Височіна Н. Л. Психологічне забезпечення у системі підготовки спортсменів в олімпійському спорті [автореферат]. Київ : НУФВСУ; 2018. 46 с.

11. Волкова Н. П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: Навчально-методичний посібник. Дніпро 2018. 360 с.

12. Вовченко І. І., Філіна В. А., Гедзюк Д. О. Формування мотивації у студентської молоді до занять з фізичного виховання засобами дзюдо. Фізична культура, спорт та здоров'я нації. 2018. Випуск 6 (25). С. 28-33.

13. Войтенко С. М. Розвиток наукових уявлень про спільну спортивну діяльність: феноменологія, структура, регуляція. Актуальні проблеми фізичної культури і спорту; 2013. Вип. 26 (1). С. 55-65.

14. Ворона В. В. Засоби та інноваційні технології лижної підготовки: науковометодичні рекомендації для студентів вищих навчальних закладів напрямків підготовки «Фізичне виховання» і «Спорт». Суми. Вд-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. 80 с.

15. Гамалій В. В., Кашуба В. О. Сучасні біомеханічні та інформаційні технології у фізичному вихованні і спорті: Матеріали IV Всеукраїнської електронної конференції. Київ : НУФВСУ, 2016. С. 7-8.

16. Гета А. В. Основні напрями впровадження інформаційних технологій у галузі фізичної культури та спорту. Інноваційний потенціал та правове забезпечення соціально-економічного розвитку України : виклик глобального світу: матеріали Міжн. наук.-практ. конф. м. Полтава, 22-23 травня 2019 р. : у 2 т. Т. 1. К. : Університет «Україна», 2019. С. 305-308.

17. Горюк П., Даниленко О. Психофізіологічний стан спортсменів єдиноборців у міжсезонні. URI: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/41731> (дата звернення: 23.11.2023).

18. Гринь О. Р. Психологічне забезпечення та супровід підготовки кваліфікованих спортсменів: навч. посіб. Київ : Олімпій. літ; 2015. 276 с.

19. Данько, Г., Лаврентьєв, О., Данько, Т., Крупеня, С., Живолович, С. (2023). Психологічна підготовка спортсменів з вільної боротьби. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, (8(168), 39-45.
20. Єрмаков С. С. Основи спортивного тренування. Теорія та методика фізичного виховання. 2010. № 4. С. 11-17.
21. Єдинак Г., Шиян Б, Петришин Ю. Наукові дослідження у фізичному вихованні і спорті: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021. 3-тє вид. стереотип. [Електронний ресурс]. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. Об'єм даних 9,7 Мб.сп.
22. Копитко Р. Олімпійські інновації : Як технології вплинули на плавання. URL: <https://www.wellspring.com/blog/topic/olympics> (дата звернення: 10.11.2023).
23. Костюкевич В. М., Шевчик Л. М., Соколькова О. Г. Метрологічний контроль у фізичному вихованні та спорті : навч. посіб. Київ : КНТ, 2017. 255 с.
24. Костенко М. П., Дубовік Р. Г., Отрошко О. В. Застосування сучасних інформаційних технологій на заняттях із фізичного виховання у студентів в умовах пандемії коронавірусу Covid-19. Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. 2021. № 81. С. 120-123.
25. Коробейніков, Г., Вольський, Д., Костюченко, В., Сяньцянь, С. (2023). Зміни самомотивації українських кікбоксерів 13-15 років в умовах пандемії коронавірусу та воєнного стану. Єдиноборства, (4 (30)), 39-48.
26. Коробейніков, Г. В. Дуднік, О. К. (2016). Діагностика психоемоційних станів у спортсменів. Спортивна медицина, 1, 33-36.
27. Коробейніков Г. В. Оцінювання психофізіологічних станів у спорт монографія. Львів : ЛДУФК, 2013. 312 с

28. Крилова С. А. Краса людини в життєвих практиках культури. Досвід соціальної та культурної метаантропології і андрогін-аналізу: монографія. Видання 2-е, перероблене і доповнене. К.: КНТ, 2019. С. 129.

29. Курилюк, С. Дослідження психологічних особливостей саморегуляції дзюдоїстів на початковому етапі підготовки. Єдиноборства, 2(12), 31-38.

30. Курилюк С. І. Особливості прояву тривожності у дзюдоїстів на початковому етапі підготовки. Електронний ресурс. Режим доступу : <http://surl.li/dnwhw>.

31. Лаврентьев, О. М., Сергієнко, Ю. П., Антоненко, С. А., Крупеня, С. В., Бут, О.В. (2023). Психологічна підготовка борців вільного стилю під час змагань. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені МП Драгоманова, 9 (169), 86-91.

32. Латишев, М. В., Квасниця, О. М., Спесивих, О. О., & Квасниця, І. М. (2019). Прогнозування: методи, критерії та спортивний результат. Спортивний вісник Придніпров'я, 1, 39-47.

33. Лазоренко С. А. Дослідження напрямів формування інформаційноцифрової культури майбутніх фахівців фізичної культури і спорту. Дослідження різних напрямів розвитку психології та педагогіки: Збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції. Одеса : ГО «Південна фундація педагогіки». 2020. Ч.1., С. 99-101.

34. Лебединець Н. В., Мельниченко О. С. Вплив занять дзюдо на когнітивний розвиток молодших школярів. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2020. Випуск 3 (123) 20. С. 240.

35. Мартинов Ю. О. Сучасні підходи до вивчення техніко-тактичних дій в дзюдо. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2021. Вип. 2 (130). С. 86-89.

36. Масенко Л. В., Мельниченко О. С. Вплив занять японськими бойовими мистецтвами на психологічний стан та властивості нервової системи дітей. Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку: матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ; Тампере, 07 грудня 2021 р. Київ; Тампере: ГО «ВАДНД», 2021. С. 171-172.

37. Миронов Ю. Б., Блащак І. М. Впровадження інноваційних технологій у систему спортивного туризму. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. 2018. Вип. 55. С. 35-39.

38. Модло Є. О. Використання технології доповненої реальності у мобільно орієнтованому середовищі навчання ВНЗ. Наукові записки. Випуск 11. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Кропивницький : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка. 2017. Ч. 1., С. 93-100.

39. Носко М. О., Гаркуша С. В., Бріжата І. А. Метрологічний контроль у фізичному вихованні і спорті [Текст] : навч. посіб. для студентів спец. «Фізичне виховання» Київ : Леся, 2012. 263 с.

40. Олійник Н. А., Войтенко С. М. Психологічні особливості спортивної діяльності: Монографія. Вінниця : ВНАУ, 2020. 240 с.

41. Петриковський А. І., Баран Ю. С. Тіло. Розум. Життя. Проблеми та перспективи розвитку системи безпеки життєдіяльності: Зб. наук. праць XV Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених, курсантів та студентів. Львів: ЛДУ БЖД, 2020. С. 408-409.

42. Платонов В. Н. Система підготовки спортсменів в олімпійському спорті. Загальна теорія і її практичні додатки. Київ : Олімп. літ. 2015. Кн. 1. 680 с.

43. Платонов В. Н. Система підготовки спортсменів в олімпійському спорті. Загальна теорія і її практичні додатки. Київ: Олімп. літ. 2015. Кн. 2. 752 с.

44. Прозар М., Алексєєв О., Петрова Ю. Метрологічний контроль у фізичній культурі і спорті. Навчальний посібник [для факульт. фіз. куль.

закладів вищої освіти III-IV рівнів акредитації]. Кам'янець-Подільський : «Віт'А Друк», 2023. 90 с.

45. Радченко Ю. А. Аналіз змагальної діяльності українських борців з найсильнішими борцями світу (на основі результатів чемпіонату світу з греко-римської боротьби 2011 року). Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2012. № 05. С. 108-112.

46. Рибак, Л., Поляничко, О., Єретик, А., & Кулаков, Б. (2022). Рівень психологічної готовності дзюдоїстів до змагань. Єдиноборства, (1 (23)), 31-41.

47. Рибалко П. Ф., Хоменко О. С., Жуков В. Л., Чередніченко С. В., Леоненко А. В. Формування професійних компетентностей в однокорців високої кваліфікації в умовах значного психофізичного навантаження. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Запоріжжя, 2021. Випуск № 74 (Т. 1). С. 133-138.

48. Ростя С. Д., Башавець Н. А. Особливості тренувального процесу з вільної боротьби на початковому етапі підготовки за допомогою дистанційних технологій. Сучасні проблеми фізичного виховання, спорту та здоров'я людини: матеріали IV інтернет-конференції (Одеса, 24-25 листопада 2020 р.). Одеса, 2020. С. 83-86.

49. Саєнко В. Г. Удосконалення людини за системами східних єдиноборств: [монографія]; Бердянський державний педагогічний університет. Луганськ: СПД Рєзніков В. С., 440 с.

50. Сухих В. А. Психофізіологічна підготовка бійця рукопашного бою. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2014. Випуск 10(51). С. 113–116.

51. Счасливцев В. Використання сучасних інновацій в системі підготовки футболістів. Інноваційні та інформаційні технології у фізичній культурі, спорті, фізичній терапії та ерготерапії : Матеріали II Всеукраїнської електронної науково-практичної конференції з міжнародною участю. К. : НУФВСУ, 2019. С. 52-53.

52. Тремполець С., Руденко О. Застосування сучасних інноваційних технологій у навчально-тренувальному процесі з легкої атлетики. Науковий пошук молодих дослідників. Педагогічні науки : зб. наук. пр. Старобільськ : ДЗ ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2017. Т. 1, Частина II. С. 180-185.

53. Тропін Ю., Романенко В., Латишев М. (2021). Взаємозв'язок рівня прояву сенсомоторних реакцій з показниками фізичною підготовленістю у юних таеквондистів. Єдиноборства, (2 (20)), 93-104.

54. Хоменко В. Напрями використання інноваційних технологій у підготовці спортсменів. Інноваційні та інформаційні технології у фізичній культурі, спорті, фізичній терапії та ерготерапії : Матеріали II Всеукраїнської електронної науково-практичної конференції з міжнародною участю. Київ : НУФВСУ, 2019. С. 62-64.

55. Чухланцева Н. Застосування інформаційних технологій у галузі фізичної культури і спорту спортивна наука україни 2016. №3 (73). Р. 21-25. 2016. №3 (73). С. 21-25.

56. Філіна В. Вплив занять дзюдо на психоемоційний стан школярів 16-17 років. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), 2021. Випуск 11(143), С. 148-151.

57. Шахлина, Л. Я., Чистякова, М. А. Психофізіологічні особливості спортсменок, що спеціалізуються на дзюдо. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини, 2020. Випуск № 18, С. 66-69.